

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egyben: Negyedévre . . . . . 3 korona
 Egészévre . . . . . 12 „
 Vidékre: Negyedévre . . . . . 5 „
 Egészévre . . . . . 20 „

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Gászló József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

A szerbiai események

— jun. 13.

A világtörténet egyik legborzalmasabb éjszakájának vérengzése tartja izgatottságban egész Európát.

A közvélemény szószólói, a sajtó kiküldött tudósítói odalént várják a további fejleményeket. Maguk a lefolyt véres események az első híradások tuzásai nélkül is megrendítő, iszonyúak és utálatosak.

Tegnap a temetések napja volt. Az utolsó Obrenovics immár a sírban nyugszik; de az emberiség előtt teljes irtózatosságában áll az a kegyetlenség, hogy Sándor király testét 27 golyó járta át.

Mi fog történni ma és holnap, erről számot adni lehetetlen.

A 11-én hajnalban végbe ment vérengzésekről s az ujabban történetekről tudósítóink jelentései ezek:

Zimony, jun. 12. A királyi pár holtteste tegnap egész nap a földön hevert a régi konak folyosóján.

A boncoló orvosok megállapították, hogy Sándor királyt 27 revolvergolyó találta, köztük 6 halálos volt.

A királynét 5 lövés érte; ezenkívül gyomor és fel melle fel volt has téve.

A holttesteket disztelen fakoporsóban egy pap temette. A királynét a temetőben a többi sír közt földelték el, csupán a királyt helyezték a Márk-templom kriptájába.

Allandó minisztertanács.

Zimony, jun. 12. A minisztertanács éjjel-nappal permanens a konakban. — Belgrádban ma egész nap teljes nyugalom volt.

A királygyilkosság részletei.

Zimony, jun. 12. A konakba betört tisztek közt volt Velimovics kapitány, kinek egy magyar újságíró előtt tett elbeszélése szerint a mikor a tisztek a király hálószobájába betörték, a király halászápadtan fogta a remegő királyné kezét.

A király, a ki azt hitte, hogy zendülés támadt s hogy e zendülésnek oka a napok óta elterjedt hír, mintha nejevel rosszul élne, — rekedt hangon kiáltotta az eléje nyomult tiszteknek:

— Nem igaz, urak! Házasságom a legboldogabb! A hírek hazudnak. Mi nagyon szeretjük egymást!

Erre a király megcsókolta a ki-

rálynét, miközben gyors egymásutánban 30—40 lövés dördült el. A király és királyné egymásra roskadtak. A királyné volt felül és ekkor a közel álló tisztek kést szurtak a királyné testébe.

A szerb kabinet és Péter király.

Zimony, jun. 12. A forradalmi kabinet a leghatározottabban kijelenti, hogy a Karagyorgyevicsekkel a legkisebbösszeköttetésben sincsen

Natalia.

Zimony, jun. 12. Natalia Versailles-ből táviratban kérte a szerb kormányt, engedje meg, hogy Belgrádba mehessen fiát eltemettetni. A kormány nem válaszolt Nataliának. A királyt már ma reggel eltemették.

Mozgósítás Szerbiában.

Nis, jun. 12. Az egész helyőrség Belgrád felé előrenyomul.

Dunai monitoraink.

Bécs, jun. 12. Hivatalosan megcáfolják azt a zimonyi hírt, hogy 1 monitorunk Belgrád alá vonult.

Az Obrenovicsok.

Az Obrenovics-dinasztiát Milos alapította meg, aki anyja első férje után vette fel az Obrenovics nevet. Apja földműves volt, maga is, mint földműves kezdte meg pályafutását. A múlt század elején azonban, mint 20 éves ifju már a törökök ellen csatázott, később katonai parancsnokká lett s 1815-ben megkezdte a szabadságharcot, melyet 1816-ban diadalmasan be is fejezett, felszabadítva hazáját a török járom alól. Maguk a törökök is elismerték Szerbia fejedelmének. Mielőtt azonban a fejedelemséget tényleg elfoglalhatta volna, végeznie kellett Karagyorgyevvel, akit a szerb nép a törökök elleni harcok kezdeményezőjeként tisztelt s aki alatt Milos maga is szolgált. Milos, tehát az első Obrenovics, elfogatta Karagyorgyét és megölette. — Huszonkét évig uralkodott ezután erélyesen és okosan, de zsarnokilag. Nagyon röviden bánt el a gonosztevőkkel. Na krusku! . . . volt az egyszerű ítélet s a bűnöst a következő negyedórában a fejedelem szemeláttára huzták fel arra a nagy körtefára, amely az akkori konak udvarán állott. Bitófája mindig kéznél volt s akit egyszer alája állítottak, az

ritkán menekült a szigorú, de igazságos ítélet elől.

Onkénykedését azonban megunták a szerbek s 1839-ben lemondásra kényszerítették és száműzték. Utána fia Milán következett, aki azonban rövid néhány nap alatt — állítólag mérgezés folytán — meghalt.

Milán özvegye Mihály követte még 1839-ben a fejedelemségben, akit azonban a Karagyorgyevicsok 1842-ben megfutamítottak és detronizáltak. Ekkor az öreg Milos Bécsben élt s minden követ megmozgatott, hogy trónját a Karagyorgyevicsoktól visszaszerezze, ami azonban csak 1858-ban sikerült neki, amikor a szerbek Karagyorgyevics Sándor herceget elkergették.

Milos ekkor két évig igazgatta Szerbia ügyeit s 1860-ban bekövetkezett halála után ismét Mihály követte őt, akinek felesége Hunyady Julia grófnő volt. Mihály 1868-ig uralkodott, amikor öszszezsküvés vetett véget életének. A Radovanovics-család tagjai gyilkolták meg, akiket állítólag az Omladinapárt bérelt fel s Karagyorgyevics Sándor száműzött fejedelem biztatott bele a gyilkosságba. Nem a véletlen dolga, hogy Mihály fejedelmet és most Sándor királyt ugyanazon a napon gyilkolták meg. Szerves összefüggés bizonyítéka ez, amely a szerb nemzet története s az Obrenovicsok tragédiájának mozgató ereje között van.

De Mihály fejedelem halála után mégsem Karagyorgyevics került a trónra, hanem Milán, a meggyilkolt fejedelemnek unokaöccse, aki akkor 14 éves volt s helyette regenség kormányozott 4 évig. 1872-ben Milán nagykoru lett s három évvel később házasságra lépett Kecsko Nataliával, egy orosz ezredes leányával. Ettől a perctől kezdve Szerbia politikájában is fordulat állott be. Oroszország által felizgatva és annak titkos segítségével 1876 július havában Montenegróval egy időben minden ok nélkül háborút kezdett Törökország ellen, mely háboru azonban október végén a Csernajevo által vezérelt szerb sereg megsemmisülésével végződött. Szerbia az oroszok által magára hagyatva, csak Anglia segítségével tudta a győzelmes portától 1877 március havában a békét kieszközölni. Mindamellet már 1877 december végén újra kezdte a háborút és annak szerencsétlen folytatása dacára diplomáciai uton és a berlini kongresszuson megszerezte Pirot és Nis várakat és O-Szerbia jelentékeny részét, továbbá a szuverenitást és a fenség címet.

A nagyhatalmak helybenhagyásával 1882 március 6-án a királyi címet is felvette. 1883-ban háborút kezdett Bulgáriával, de e vállalatát 1886-ban Sándor

Balkányi Antal

fényképészeti műterme . . . PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
 gyermekek felvételekben,

bolgár fejedelem teljesen leverte. E szerecsélen háboru és az ügyetlen pénzügyi politika komolyan megingatták állását. Ehhez járult, hogy a főpapsággal is összetűzött, mert 1883-ban Mihály metropolitát letette. Feleségétől 1888-ban elvált, de az elválás, melyet a király parancsára Theodoziusz belgrádi metropolita, nem pedig az illetékes konstantinápolyi patriárcha mondott ki, orthodox körökben érvénytelennek tartják. Milán 1889-ben liberális alkotmányt adott országának s ezután két hónapra egész váratlanul lemondott fia, Sándor javára.

I. Sándor azonnal el is foglalta a trónt, de királylány csak 1890 július havában proklamálták, még pedig úgy, hogy nagykorúságig, mint régensek Risztics, Belánkovics és Prolics kormányozzanak: Sándor király, ki 1876 augusztus 14 én született, akkor 14 esztendő volt. Sehogysem tudott megbarátkozni a regensminiszterium alatti nyomott helyzetével s ezért nagy dologra határozta el magát. 1893 április 14-én váratlanul nagykorúnak nyilvánította magát 17 esztendő korában s az addig érvényben levő alkotmányt felfüggesztette s helyébe teljes népképviselési alkotmányt helyezett. Az ifjú Sándor király nem bírván eligazodni a folytonos pártviszályokban, 1894-ben hazahívta atyját, aki azonban csak egy évig maradt fia mellett, mint tapasztalt tanácsadó. Milán 1899-ben újra engedett fia hívó szavának s ezuttal mint a hadsereg főparancsnoka tért vissza és sok érdemet szerzett a szerb hadügy szervezése körül. Apa és fia között újra ellentétek merültek fel, melynek következménye az volt, hogy Milánnak másodizben — ekkor utoljára — el kellett távozni Szerbiából. Hazájától távol Bécsben halt meg 1901-ben s még holtteste is idegen földben, a sokat emlegetett krusedoli kolostorban pihen. Sándor király így újra teljesen függetlenítve magát, elhatározta, hogy megházasodik. A világ több fejedelmi nővel hozta kombinációba a fiatal királyt s így általános nagy meglepetést keltett az a váratlan elhatározása, hogy polgári származású nőt vezet oltárhoz: a harminchét éves Lunyevica Dragát, Masin nevű volt bányamérnök özvegyét. Az esküvő 1900 augusztus 5-én Belgrádban meg is történt, Lunyevica Draga tizenhat éves volt, midőn Masin mérnök, egy cseh származású orvos fia, nőül vette. A házasság azonban csak néhány évig tartott, mert Masin egy véletlen balesetnek áldozatul esvén, a fiatal nő már 20 éves korában özvegyen maradt. Nem sokára ezután Natália királyné udvarhölgyének hívta meg és később magával vitte külföldre is és mindig kiváló bizalommal viseltette iránta.

Sándor király 1896-ban ismerkedett meg a szép hölgygyel, midőn anyját egyszer Bianitzban meglátogatta. Ez időtől fogva Draga asszony gyakrabban hazajárt Belgrádba, majd megváltván állásától végleg haza is költözött, nyílt házat tartott s a legelőkelőbb társaság gyűléző helyévé tette szalonját. A Lunyevica név a jobb hangzásúak közé tartozik Szerbiában, amennyiben az egyik Lunyevica a szerb szabadságháboruban éppen a mostani uralkodóház őse, Obrenovics Milos mellett kiváló szerepet vitt.

Házasságának megkötése után egy évvel 1901-ben halt meg atyja, Milán király Bécsben. Sándor király nem ment el atyja temetésére, ami élénk kommentálásokra adott okot, de később mégis kibékült atyja emlékével: felkereste sírját Krusedolban. Több ízben kísérletet tett, hogy nejét az európai udvaroknál elismertesse, e kísérletek azonban a mai napig sem vezettek végleges eredményre. Nincs kizárva, hogy az európai passzív magatartása fordította el a szerbek rokonszenvét is Draga királynétól és ennek folytán sokkal nagyobbak látták azt az úrt, mely a király és királyné között van, semhogy bele tudtak volna nyugodni. Sándor utolsó három évi uralkodásáról, az alkotmánnyal folytatott esereberlgetéséről az értesítések sokkal élénkebb emlékezetünkben vannak, semhogy azokat e helyütt is meg kellene ismételni. Elég annyit megemlítenünk, hogy egy hó óta ugyszólván alkotmány nélkül, tehát kényszerűleg uralkodott.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, június 12.

Zuhogó esőben, nagy vizesutakon keresztül siettek a képviselők a házba ma már kora reggel. Különösen a függetlenségi iparkodtak nagyon, mert hogy értekezletet szándékoztak tartani az ülés előtt. Legelőbb itt volt Kossuth Ferenc, majd kevéssel utána Polonyi Géza, aztán Komjáthy Bartával, az Ödönnel stb. stb. S a midőn így összegyülekezének, rivalgással fogadta őket Rakovszky István.

— Látjátok így bannak a radikálisok a királylány! — kiáltott a szőlbalki-aknak.

— A Draga Masinák miatt, — felelte Kubik.

— Az a kérdés, hogy az új királynak milyen párti Draga-ja lesz?

— Egy szabadkőmíves liberális és egy radikális — sietett a válaszzal Kossuth Ferenc — így majd kibékíti az összes pártokat.

A míg ilyen enyelegtek, lassanként megtelek a folyosók képviselőkké és újságírókkal, akik természetesen egyébről sem beszéltek, mint a belgrádi eselményekről és arról, hogy lesz-e azoknak nagy hatásuk a mai parlamenti viszonyokra E tekintetben eltértek a nézetek.

A szabadelvűek tisztán az obstrukciót rendező vitabizottság felfogását kuttatták, tudván, hogy ez dönt most is és nem Kossuthék, illetve Justhék álláspontja, a mely tudvalevőleg kezdettől fogva az volt, hogy az indennitit nem kell megobstruálni.

Fél tizenegykor nagy szenzációt keltett a folyosón, hogy már előbb Tallián Béla alelnök tanácskozáván Széll Kálmán miniszterelnökkel, a miniszterelnök szobájába hivatta az ellenzéki pártok vezetőit. Benn voltak a miniszterelnöknel Kossuth Ferenc, Komjáthy Béla, Kubik Béla és Rakovszky István. Ezek aztán elmondták párthiveiknek, hogy minő nyilatkozatot tesz az elnökség. A folyosókon

azalatt egyre a belgrádi dolgok esélyeit vitatták hangosan és főként a körül forgott a vita: Lesz-e háboru, avagy nem lesz?

Feltűnést keltett Apponyi Albert gróf házelnök megjelenése is, a ki Eberhardról a belgrádi dolgok miatt jött fel Budapestre, de szürke ruhában jött a házba, ezzel is tanusítva, hogy ma csak mint képviselő vesz részt a tanácskozásban. Háromnegyed 11 óra volt, a mikor Tallián Béla alelnök, az Obrenovicsok rokona az elnöki dobogóra lépett. Általános nagy várakozások közepette, meglehetősen telt padok előtt nyitotta meg az ülést.

Elnöki kijelentését, a melyben elítélte a belgrádi dolgokat, az elszörnyűködés, illetve az elítélés lesújtó hangjával kísérték minden oldalon. Rakovszky-nak, de különösen Lovászynak némely kijelentései azonban élénk visszatetszést szültek.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Láng Lajos, br. Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Lukács László, Darányi Ignác, Plósz Sándor és Cseh Ervin.

Elnök megnyitja az ülést.

A szerb események.

Elnök: T. Ház! Közvetlen szomszéd-ságunkban egy megdöbbentő, eredményekben még makiszámíthatatlan, minden emberi érzést mélyen megrendítő vérengzés történt. Megölték saját katonái I. Sándor szerb királyt s vele együtt kiirtották egész családját.

— Utálat! Gyalázat! — felkiáltások.

Az Obrenovics dinasztia hazánknek mindenkor meleg barátja, királyunknak és a monarchiának hű szövetségese volt. Tagjai pedig mindenkor törekedtek a szomszédos jó békét fenntartani.

A magyar parlament — mellőzve a borzalmas, végzetserű erőszak politikai részének érintését — meg vagyok győződve, hogy egyhangú mely sajnálatát és fájdalmas érzését kívánja ezen borzasztó vérengzés megtörténte fölött kifejezni. (Élénk általános helyeslés.)

Egy értelemben vagyunk őszinte baráti érzületből eredő aggodásunkban a szerb nemzet jövője iránt, valamint abban az óhajásban, hogy e nemzetnek sikerüljön súlyos válságaiból kibontakozva békés fejlődését biztos alapokra fektetni. (Általános helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Humanitárius szempontból hozzájárul az elnöki kijelentéshez. Szintén kifejezi maga és pártja nevében borzalmát a gyilkosság miatt, a mely még egy nőt sem kimélt meg.

— Utálat! Gyalázat! — felkiáltások.

Kossuth: Nem hatol bele a politikai következtésekbe, de ismétli, hozzájárul az elnöki kijelentéshez. (Tetszés.)

Zichy János gróf pártja nevében teljes mértékben hozzájárul az elnöki nyilatkozathoz. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A kormány nevében is hozzájárulok az enunuciációkhoz. (Helyeslés.) Mindnyájan e rémtettnek hatása alatt állunk még. Az

Női és gyermek felöltőkben, nap és esernyőkben, selyem, gyapju és mosó

blouzokban, övök és nyakdiszekben, kosztümök és zsuponok, nagy

választékban beszerezhetők

DARVAS TESTVÉREK-nél

női- és gyermek felöltő áruházában
Fötér, a Hungária kávéház mellett

Tavaszi újdonságok!

szolid árák mellett.

ember azt hinné, hogy ma a civilizáció korában ilyen borzadályok nem történhetnek meg. A következei e rémtettnek komolyak és kiszámíthatatlanok lehetnek. En ma csak arra szoritkozom, hogy kijelentem, hogy a magam részéről is teljes mértékben osztom azt a mély sajnálkozást, megütközést és megbotránkozást a rémséges tett felett, mely közvetlen szomszédságunkban történt. (Általános helyeslés.)

Elnök kijelenti, a ház hozzájárul nyilatkozatához.

Monarchiánk s Szerbia.

Elnök jelenti, hogy a napirend előtt Rakovszky és Lovászy felszólalnak.

Rakovszky István: A tegnapi rémtett, a mely elrontotta az ünnepet, elítélésre talál bizonyára mindenütt. De ez események következtében olyan esélyek állhatnak elő, hogy a kormánytól tájékoztatást kell kérni a monarchiánknak jövőben való eljárása felől? Még nem tudni, hogy forradalom idézte-e elő a belgrádi dolgokat, vagy más okok? — Kérde a kormánytól, bírnak-e befolyással a belgrádi események a monarchia és Szerbia közti viszonyra, vagy a köztünk és Oroszország közötti viszonyra és a pétervári megállapodásokra. És mit szándékozik tenni a külügyi kormány az eseményekkel szemben? Választ most nem vár csak később, ha a kormány már tájékozta magát. Egy tanulságot azonban már most levon a tragikus esettől. Ne emeljen a kormány mesterséges válaszfalakat az uralkodó és a nemzet között. (Elnök helyeslés a szélbalon. Mozgás.) Szerbiában meg volt a többség és mégsem a többségi elv érvényesült. (Elnök helyeslés a szélsőbalon. (NB. A néppárt szinte megdöbbenve hallgatta Rakovszky elszólalásait, annál inkább örvendett azoknak a szélsőbaloldal.)

Lovászy Márton szerint a dolog következményeit ki kell deríteni, hogy meglepetéseknek kitéve ne legyünk. Tudni kell, hogy a monarchia mily álláspontot foglal el. A külügyi kormánynak felelősen kiadott nézetét megnyugvással fogadja, mert helyesli, hogy a monarchia ne avatkozzék bele a dologba. Szeretné, ha Széll megerősítené ezt a nyilatkozatot. A szerbeket mindenestre megnyugtadják ez események.

— Nem lehet tudni!

— Ki tudhatja azt most?!

Lovászy: Mindenesetre elmúlt az a szerencsétlenség, hogy Szerbiának két dinasztija legyen. (Visszatetszés, ellenmondások minden oldalon.)

Telegdy József: Szép szerencse érte Szerbiát! Reméli, hogy Szerbia e véres esemény árán a békés fejlődés útjára lép. (Mozgás.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Jobban vette volna, ha a ház ma szoritkozott volna azon általános sajnálkozásra és megbotránkozásra, a mely az előbb elhangzott nyilatkozatokban megnyilvánult. (Tetszés.) Most még alig ismerjük a tényeket, minek fűzzünk azokhoz következtetéseket. (Helyeslés. Általános tetszés.) Nem ért ezért épen egyet Lovászyval, a ki konkrét formába öntötte a belgrádi események feletti bírálatát és ezt egyáltalán nem helyesli. (Általános élnök tetszés.) Ma még nemcsak hogy nem alakultak ki a dolgok Szerbiában, de még a történeteket is csak egyes verziókból tudjuk, de hivatalosan még vajmi keveset tudunk. (Igaz! Ugy van!) Rakovszkynak azt az álláspontját, hogy most még nem kér nyilatkozatot, helyesli. Várjuk be a fejleményeket. Mindenesetre reméli, hogy az eddigi jó viszony fennmarad Szerbiával. A követke-

zéseket azonban most kiszámíthatatlanoknak tartja. Reméli, hogy a balkán államokkal való viszonyunk nem változik. Egy dolog bizonyos, hogy első sorban monarchiánk érdeke jó tekintetbe. (Általános helyeslés.)

A jó hivatalok.

Kecskeméthy Ferenc felel ezután Lukács László pénzügyminiszternek szerdai interpellációs válaszára. Tiltakozik az ellen, mintha a lapokból vette volna adatait, ő fenntartja azokat, a miket interpellációjából mondott mert jó forrásból merítette azokat. (Zaj.)

Felkiáltások az ellenzékéről: Az aktákat kérjük! Az aktákat!!

Kecskeméthy formális indítványt ad be arra nézve, hogy a pénzügyminiszter terjeszse elő a sóhivatalokra vonatkozó aktákat.

Lukács László pénzügyminiszter ismétli, hogy Kecskeméthy nem jó forrásból merített, rámutat tévedéseire és kéri a választ tudomásul venni. (Helyeslés.) Kecskeméthy viszonválasza után.

Szűnet.

volt, a mely után névszerinti szavazás következett a válasz felett.

A névszerinti szavazásban Sándor Pál nemmel szavazott, de a folyosón kijelentette, hogy szavazata nem a miniszter ellen irányul, hanem tisztán személyi okokból Elek Pál a kereskedelmi társaság elnöke elleni érületéből. Ez a társaság kezeli a sóhivatalokat.

A többség választ, tudomásul vette. Végül Láng miniszter megnyugtató választ adott Szalay Károly egy minapi helyiérdekre interpellációjára. Ezt is tudomásul vették.

KÖZIGAZGATÁS.

A községi iskolaszék ülése.

Tárgyainál fogva, melyek keresztül vitele városunk tanügyi fejlődéseinek fokozott haladását jelenti, nagy fontosságú ülést tartott tegnap Kovács József polgármester elnöksége alatt a városi községi iskolaszék.

Az ülésen az elnökön jelen voltak Oláh Károly a város közművelődési tanácsosa továbbá Dicsőfi József, Aczél Géza, Bacsai Dezső, Váczy János, Fried Emil az iskolaszék tagjai és Dr. Vargha Elemér polgármesteri titkár, az iskolaszék jegyzője.

Tárgyalás alá vette az iskolaszék a nép nevelési ügyi bizottságnak a következő javaslatait.

Először *Ondódon* egy községi népiskola felállítását, melyet az iskolaszék a közgyűlésnek elfogadásra ajánl. Az iskola ezek után előre láthatólag már az ősszel megnyílik.

Javaslatot terjeszt elő másodsor a népnevelési bizottság az iskolaszékhez a tanyai iskolázás ügyének tovább fejlesztése tárgyában, mint e város és maga derék kir. tanfelügyelője Csánki Viktor oly régóta sürget, s mint a város közgyűlésének legutóbbi ülésén ismételt figyelmébe ajánlotta a főispánnak és polgármesternek.

Az iskolaszék a népnevelési bizottság e részbeni javaslatát elvben szintén magáévá teszi, kivételét illetőleg pedig ez irányban az állammal kíván kapcsolatba lépni a tanyai iskoláknak együttes fejlesztéséért. Az iskolaszék a közgyűlésnek ily értelmű javaslatot terjeszt elő.

A gazdasági ismétlő iskola ügyét illetőleg — mit Csánki Viktor kir. tan-

felügyelő szintűgy régebben sürget akként határozott az iskolaszék, hogy azt ideiglenesen felállítja Debrecenben. Ideiglenesen azért, mert a tanügy e részbeni fejlesztését a gazdasági egylet fogja végleg megoldani, mely egy ilyen iskolát már a közel jövőben fog véglegesen szervezni.

Szunyogh Amália óvónő kérelmet adott be, melyben fizetésének havonként 10 koronával való felemelését kéri.

Az iskolaszék a kérelmet Oláh Károly közművelődési tanácsosnak adja ki javaslat tételre.

Ezzel az iskolaszék tegnapi ülése 5 és fél óraker véget ért.

A kórházi bizottság ülése.

A kórházi bizottság tegnap d. u. 4 óraker ülést tartott.

Az ülésen *Körner Adolf* tanácsos elnököt s jelen voltak kivüle dr. Csikos Sándor, dr. Somogyi Zoltán, dr. Ujfalussy József, dr. Kalmár Barna, dr. Sárvary Gyula, Ábrahám László bizottsági tagok és dr. Tóbi Elek a bizottság jegyzője.

A bizottság a szikviz szállítása tárgyában Szliuka Istvánnal a szemétszállítás tárgyában Zoltán Hermannal és a szegényeknek a közkórházból közköltsegen való eltemetése tárgyában özv. Kernáts Gyulánéval újabb 3 évre megkötött szerződéseket tudomásul vette és jóváhagyta.

Tárgyalta a bizottság Heffel Sándor magán mérnök ajánlatát, ki a kórházi fűtési coloffereknek saját rendszere szerinti átalakításra tett előterjesztést. A bizottság már régebben engedélyt adott arra, hogy kipróbálásul Heffel saját rendszere szerint egy kórházi colorifert át alakíthasson.

A próba 6 havi üzeme után most annak eredményéről a kórház gépésze véleményes jelentést tett. A jelentést a bizottság javaslattételre és szakvéleményezésül a városi mérnöki hivatalnak adta ki, melynek javaslatától teszi majd függővé Heffel új fűtési rendszerének el, vagy el nem fogadását.

Felülvizsgálta végül a bizottság az 1902. évi zárszámadást és az 1904. évi költségvetést, a mit elfogadott s jóváhagyás végett a belügyminiszterhez felterjeszteni elhatározta.

Az ülés 5 óraker ezzel véget ért.

× **Teljes tanácsülés.** A város tanácsa ma reggel 9 óraker a városházán Kovács József polgármester elnökele alatt teljes tanácsülést tart. Az ülésen a tanács az e hó 16-án megtartandó közgyűlés ügyeit fogja előkészíteni a gyűlés számára.

× **Tanácsülés.** A város tanácsa tegnap 11 óraker rendkívüli ülést tartott a városházán. Az ülésben főleg folyó ügyeket intézett el. Közérdekű a tanácsülés ama határozata, hogy a színház reklámfüggönyének bérletét Gyöngyösi Viktor színházi festőnek adta ki évi 1700 korona bérösszegért. A függöny a bérletetle után 1905 október 1-én a város tulajdona lesz és pedig díjtalanul.

Ágról-ágra.

Meghalt a cselsz . . .

Rémes hírek jöttek tegnapelőtt a Balkánról. Megölték a szerbek uralkodóját, feleségét és feleségének összes testvéreit is.

Hírnek új hír volt, de ujdolognak nem az, mert hiszen eddig kevés kivétellel a szerb uralom legdusabb emlékei a történelem számára — az orgyilkosságok.

A lapok természetesen országszerte külön kiadást és távirati tudósításokat hoztak.

Mi azonban e rovatunk számára Belgrádból Zimonynak a Dunán keresztül Kábel táviraton és onnan tovább Marconi féle drótnélküli sürgönynyel a rémhírek kiegészítésül még azt is megtudtuk, hogy másnap mikor e rémhir Belgrádban még köztudomásu nem volt, a szerb nemzeti dalárda éppen dalversenyt tartott.

A dalárda éppen az ismert szerb magyar vonatkozásu Hunyadi opera részletet énekelte: hogy meghalt a császár... de csak eddig érhetett, mert a rémhíre torkán akadt a szó.

Mint értesülünk daltársi bajtárságból a többit, hogy — övő éljen az új király!

A Csapó és Burgondia utca sarkán ami derék Petőfi daláraink folytatták volna daltársi bajtárságból, ha ugyanis a csütörtöki választmányi ülésük is az ünnep, de főleg a meszelés miatt — el nem maradt volna.

E kábel és marconi-féle hírt természetesen felelősséget a szerkesztőség semmi képpen sem vállal.

Ne higgy a németnek, fujjad!

Van nekünk — a sok többi között — egy derék vezércikk írónk.

Ennek a derék embernek kedvenc témája az obstrukció, vámtarifa és kiegyezés, kedves csemegéje meg a fagyalt.

Tegnap is azt rendelt a Bikában s csupa szórakozottságból mindjárt az első kanálujit fujni kezdte.

A német pincér — ki a háta mögött állt önkénytelen mosolyal elszólja magát, törve a magyar szót:

— Ne tessék fujni, ugy is hideg meg van az!

Erre megszólal egy örökké tamáskodó urambátyánk a szomszéd asztal mellől.

— Ne higgy a németnek öcsém! Csak fujjad!...

Mivel kezdődik a tifusz.

Orvosi munkatársunk, aki nagy komolyur s főleg szakdolgaiban sosem tréfál, beállt a minap s fontoskodva mondja.

— Sohasem hittem volna addig, hogy tulajdonképpen mivel is kezdődik a tifusz.

Egyik még ifju és bohó munkatársunk felül a komolyan ismert férfiúnak s aztán meg is kockáztatja tudós kiszólását.

— Ugyan kérem, hát mivel kezdődnek mással mint lázzal.

— Dehogy — mosolyog csalafintasan a doktor — nem jól tudja, most „tí”-vel!

EGYHAZ és ISKOLA.

Az ev. ref. főiskola évváró ünnepe.

Az ev. ref. főiskola tegnap délelőtt tartotta meg minden évben szokásos évváró ünnepét.

Az ünnepen a tanári karral élén megjelent a főiskola csaknem minden növendéke, míg a nagy közönség élén ott láttuk Kiss Áron püspököt, Simonffy Imre főgondnokot, Oláh Károly v. tanácsost stb.

Az ünnep a nagy templomban reggeli 9 órakor ünnepi istentisztelettel vette kezdetét, mely után az egész nagy és fényes közönség át vonult a főiskola nagy termébe, ahol az ünnep nagyobb fele folyt le.

Az ünnep alatt Kiss Áron ev. ref. püspök az egyházmegye, Simonffy Imre főgondnok az egyház és Oláh Károly v. tanácsos a város nevében üdvözölték a tanári kart, buzgó munkálkodásukért

köszönötüket fejezve ki, kérve üdvös s eddigi hasznos és buzgó munkásságukat a jövőre is.

Dr. Kérészi Zoltán akadémiai igazgató nagyszabásu és szép beszédben mond köszönetet az egyházmegyének, a debreceni egyháznak és városnak azon áldozatkész és mindenrendű támogatásért, melyben a főiskola munkásságának sok és fontos ügyét támogatja. Hivatkozik az iskolának a közel jövőben valószínű rendkívüli kifejlődésére, mely szerint Wlassics miniszter e részbeni kijelentése folytán Magyarország harmadik egyetemévé e főiskola lesz a legvalószínűbben kifejlésztve, mint a melynek azzá fejlesztésére maga a miniszter is ez iskolát tartja a legalkalmasabbnak. A közönség a rendkívül szép beszédet nagy érdeklődéssel fogadta, melyre ismételt Oláh Károly tanácsos szólalt fel, igérve, hogy a város mint eddig, ezentul még inkább is törekedni fog a főiskola szép jövőjének létesítésére minden eszközzel közreműködni. Igéri személyében is, hogy ő e részben szintén egyénekenkénti agitációt is fog kifejteni a város illetékes faktorai között, hogy főiskolánk nagyszabásu jövője — egyetemmé alakítása — létre jöjjön. A lelkes és szép beszéd nagy hatást keltett. Maga az évváró ünnep délfelé ért véget.

Vizsgálatok a kereskedelmi iskolákban.

a) Felső kereskedelmi iskola. Junius hó 17. szerda. Alsó osztály: mennyiségtan, kereskedelmi számtan, természettan. Középső osztály: közgazdasági ismeretek, jogi ismeretek. Junius hó 18. csütörtök. Alsó osztály: történelem, kereskedelmismeret, kereskedelmi földrajz. Középső osztály: magyar nyelv, német nyelv, francia nyelv. Junius hó 21. és 23. magánvizsgálatok az alsó és a középső osztályról. Junius hó 24. szerda. Alsó osztály: magyar, német, francia nyelv. Középső osztály: kereskedelmi számtan, mennyiségtan, vegytan, áruismeret. Junius hó 25. csütörtök. Alsó osztály: kereskedelmi levelezés, irodai munkálatok. Középső osztály: történelem, kereskedelmi földrajz, könyvvitel. Junius hó 26. péntek. Középső osztály: kereskedelmi levelezés, irodai munkálatok. Junius hó 19., 20. és 21.-én szóbeli érettségi vizsgálat a felső osztály végzett növendékeivel. Vallástani vizsgálatok külön-külön felekezetek szerint. Az alsó osztály vizsgálatai az iskolaépület földszinti 5. számú a középső osztályéi földszinti 6. számú termében tartatnak. Kezdetük mindenkor reggeli 8 óra. Junius hó 27.-én, szombaton, d. e. 10 órakor bizonyítványok és jutalmak kiosztása. b) Női kereskedelmi tanfolyam. Junius hó 8., 9., 10. és 12. napjain zárthelyi írásbeli vizsgálatok. Junius hó 22.-én, hétfőn, szóbeli vizsgálat. c) Kereskedő-tanonciskola. Junius hó 14. vasárnap: évváró vizsgálat mind a négy osztályban. Kezdeté d. e. 10 órakor. Az előkészítő és alsó osztály a II. emeleten a 20. és 21. számú, a középső és a felső osztály földszint az 5. és 6. sz. termekben. Hittani vizsgálatok külön-külön felekezetek szerint. Junius hó 21. vasárnap, d. e. 11 órakor (a diszteremben) évváró ünnepély, az évi értesítők és jutalmak kiosztása. d) Kereskedelmi esti szaktanfolyam. Junius hó 2., 3. és 4. napjain: zárthelyi írásbeli vizsgálatok. Junius hó 24. és 25. (a könyvviteli teremben) szóbeli vizsgálat. e) Polgári főiskola. Junius hó 15.-én, hétfőn: a II. osztály vizsgálat. Junius hó 16.-án, kedden: az I. osztály vizsgálat. Junius hó 17.-én, szerdán (a diszteremben) nyilvános

vizsgálat és évváró ünnepély, jutalmak kiosztásával. Kezdeté d. e. 9 órakor.

Meghívás. Az ev. ref. felsőbb leányiskola számvizsgáló bizottsága ma délután 4 órakor a tanintézet hivatalos helyiségében Kiss Albert elnökle alatt ülést tart. Tárgyalás alá kerül a jövő iskolai év költségelirányzatának előkészítése, s az internátusi számadás megvizsgálása. A bizottság tagjainak figyelmét ez uton is felhívjuk az ülésre.

A Debreceni Főiskolai Lapok 14-dik száma változatos tartalommal jelent meg. A budapesti diák nagy-gyűlés beszámolóját és az abból merített tanulságokat Szarka Lajos és Milotay István írták. Nagy Mihály 3 jh. a vidéki főiskolák országos szövetségét és annak célját ismerteti, Gyökössy Endre pedig Ilonka dalok c. sajtó alatt lévő kötetéből közöl szemelvényeket. Végül az ifjusági hírek rovata előtt Milotay István a diák sapkáról ír. A Főisk. Lapoknak különben ezen iskolai évben még egy száma fog megjelenni, melyben a főiskolai egyletek ez évi működése lesz feltárva.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Junius 13. Jogász-mulatság.

Jun. 14. A zenede közgyűlése d. e. 10 és 11 órakor.

Jun. 14. Emke közgyűlése.

Jun. 16. Városi közgyűlés.

* **Finn tudós Debrecenben.** Dr. Laitinen Dávid helsingforsi egyetemi tanár, az egészségügyi intézet igazgatója magyarországi tanulmányutja közben fölkereste Debrecen is, hogy lássa a legmagyarabb várost. Dr. Laitinen, a ki Budapesten és Kolozsvártt már megtekintette a szakmájába vágó orvosi intézményeket és a legkülömbözőbb iskolákat, Debrecenben csak külső szemlélődésre, a város utcáinak, tereinek, a Nagyerdőnek megtekintésére szorítkozott. Sétéiben dr. Kardos Albert és dr. Gulyás István kalauzolták, a tegnapi estét pedig Géressi Kálmán társaságában töltötte. A még egészen fiatal, — igen rokonszenves megjelenésű egyetemi tanár ma reggel utazik el városunkból a Hortobágyon át Egerbe.

* **Joghallgatók junálisa.** Sok tánera vágyó kis leány és ifju nehezen várja a mai estét. A nagyerdei Vigadóban este 8 órakor veszi ugyanis kezdetét a jogászok nyári mulatsága. Szünórakor lesz a tombola, a melyre még mindig érkeznek a díszes ajándéktárgyak. Ezen ajándékokon kívül a rendezőség is sok tárgyat vett. A terem díszítése és a sátrak felállítása körüli munkálatokat ma délután Gyöngyösi K. Viktor teljesen befejezi. — Így minden elő van készítve, hogy ma este a Dobos kidiszított deszka falazata közt mindenki jól érezze magát. Mint halljuk városunk előkelősége csaknem teljes számban szándékozik részt venni e mulatságon.

* **A Petőfi dalkör választmányi ülése.** Komlóssy Arthur elnökle alatt tegnap este tartotta választmányi ülését a Petőfi dalkör. A választmány elhatározta, hogy még a nyár folyamán felolvasással és

szavallással egybekötött dalestélyt rendez. A dalestély II-ik Rákóczi Ferenc fejedelem emlékének lesz szentelve s a tiszta jövedelem egyrészét a Kassán felállítandó Rákóczi szoboralap javára fogják ajándékozni. Az est műsorát későbbben fogják megállapítani. Végül kisebb fontosságú folyó ügyeket intéztek el.

* **Hírek a kir. ítélőtábláról.** A törvényben megállapított nyári törvénykezési szünet tartama alatt a következő beosztással működik a kir. ítélőtábla. A szünet alatt működő bírák közül a polgári és felülvizsgálati tanács tagjai lesznek: Mérey Ottó, dr. Gajzágó Béla, Kölcsey Sándor és Szalay József; a büntető ügyek feldolgozását és előadását Naszády Iván, dr. Kiss Endre és dr. Szacsavay Elemér fogják végezni. A tegyelmi ügyeket dr. Kölcsey Sándor dolgozza fel. Bernáth Elemér elnök a törvénykezési szünet tartama alatt egyhuzamba; Széll Farkas tanácselnök július 5-től augusztus 15-ig, Szeghő István tanácselnök augusztus 16-tól október 10-ig veszik igénybe szabadságidejüket.

* **Kisipari motorok kezelőinek tanfolyama.** A m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága a muzeumban jelenleg kiállított kisipari benzín, petróleum és gőzmotorok szerkezetének, működésének és jó karban tartásának megismertetésére és okszerű kezelésüknek begyakorlására ez évi június hó 15-ik napjától kezdve rövid tartamu tanfolyamokat rendez. Egy-egy tanfolyam tartama hat nap, a tanítás tartama díjtalan. E tanfolyamokra felvétetnek első sorban a kisipari motorok tulajdonosai, másodsorban azon gépkezelők, kik kisipari motorokat már kezeltek vagy most kezelnek, végre — amennyiben a jelentkezők száma megengedi — vizsgázott gépkezelők is. Beiratkozni lehet a muzeum irodájában (VIII. József-körút 6. szám) a hivatalos órák alatt naponként 9 órától 1-ig. A jelentkezők kötelesek igazolni mesterségüket s jelenlegi foglalkozásukat. A vidékiek okmányaik beküldése mellett levél útján is beiratkozhatnak. A jelentkezők viszonyainak és óhajainak figyelembevételével az igazgatóság állapítja meg a felvételi sorrendjét az egymás után következő tanfolyamokra.

* **Kolozsmonostori diákok nálunk.** A kolozsmonostori diákok, mint arról már hírt adtunk, esütörtökön rándultak ki tanulmányutjukra a Hortobágyra, számszerint 34-en 5 tanár vezetése mellett. A diákok aznap d. u. 3 óráig időztek a Hortobágyon. A kirándulókhöz a debreceni gazdasági tanintézet tanári karából Juhász Árpád tanár csatlakozott. A diákok a csárdánál reggeliztek, mint a város vendégei, honnan 8 órakor indultak el Hortobágyi körutjukra. 11 órakor Farkas Albert mátai biztos vendégeltte meg őket a város nevében villásreggelivel, — míg az ebéd 12 órakor volt a csárdánál. Az ebéd folyamán Szécsi István kolozsmonostori tanár elragadtatással köszöntötte fel Debrecen várost, polgárságát, polgármesterét és gazdaközönségét, mint kik nemesak uri vendéglátók, de kiknek jóvoltából utjukban annyi szépet láttak és tanultak. Utána Farkas Albert mátai biztos a város és Rác Lajos gazdasági egyleri titkár a gazdasági egyesület nevében köszöntötték fel a vendégeket. A vendégek igen jól érezték magukat, úgy annyira, hogy a tanári kar meghívta az augusztusban a székelő föld tanulmányo-

zására kiránduló debreceni gazdasági egyesület tagjait ez utjukban Kolozsmonostorra vendégül. A kolozsmonostoriak a Hortobágyról esütörtökön délután 3 órakor tértek vissza városunkba, honnan pénteken reggeli 8 órakor mentek tovább a legjobb emlékekkel Tarcal, Kassa és Tatra-Füred tanulmányozására.

* **A cipészkongresszus és kiállítás.** Az orsz. cipész-kisipari kongresszus és kiállítás rendezési munkái most már biztos mederben és kellő arányokban folynak. A kereskedelmi miniszter a teendőik szervezésére leküldötte a keresk. muzeum igazgatóját dr. Kovács Gyula kir. tanácsost és a technológiai iparmuzeum egyik művezetőjét. Dr. Kovács Gyula a kiállítás rendezőbizottságával s a tanácskozásba bevont Tóth Kálmán ipartestületi elnökkel, Szávay kamarai titkárral és Podolszky Béla máv. felügyelővel az egész napot a kiállítás ügyeinek alapos megbeszélésére s a szervezés munkáinak gyakorlati utra terelésére használta fel. A kiállítás színtere nem mint kezdetben tervezve volt, a Dobos pavillon, vagy a Margit fürdőben, hanem Debrecen legforgalmasabb pontján, a Simonffy utcából nyíló vásártéren lesz. A két vásár-csarnoki épületsort s a közte levő terület természetesen ideiglenes építkezés által keresztülvitt egységes főcsarnokká alapítják. A bizottság a nap folyamán szétküldötte a bejelentésre szolgáló lapokat is.

* **Női kézimunka kiállítás.** A kápolnás utcai zsidó iskola növendékei által készített női kézi munkákból kiállítást rendez. A kiállítás az iskola II-od és III-od osztályu tantermeiben 14—19-ig fog tartani. Az iskola igazgatósága ez uton is felhívja az érdeklődők figyelmét.

* **Választmányi ülés.** A hatvan utcai gazdaság ma délután tartja választmányi ülését Koszorus Lajos házában. Az ülés tárgya az onodón létesítendő iskola ügye. Az elnökség.

* **Cipész szaktanfolyam.** A július hó 2-án megnyíló cipésszaktanfolyamra cipész iparosaink közül alig vannak még jelentkezők. Ennek folytán az ipartestületi elnökség ismételen felhívja a cipész iparosok figyelmét ezen egyenesen az ő javukat célzó szaktanfolyamra. A kereskedelmi miniszter jóindulatu támogatása mellett, a mesterek részéről semmi nemü áldozattal nem jár a tanfolyamra való beiratkozás. A cipész mesterek saját jól felfogott érdekükben igen helyesen tennek, ha mennél nagyobb számban iratkoznak be. már csak a városunkban megtartandó orsz. cipész kongresszus és kiállítás tekintetéből is. — Az elnökség gondoskodni fog róla, hogy az előadások ne a délelőtti órákban, hanem d. u. 2—7-ig tartassanak. Ha 21-ikéig a kereskedelmi minisztertől feltételként kifizetett 25 hallgató nem jelentkezik, úgy a tanfolyam megtartása elmarad. Elvárja az elnökség, hogy a cipésziparosok jó hírnevük fenntartása végett a közel napokban minél nagyobb számban fognak a tanfolyamra jelentkezni.

* **A szabad liceum előkészítése.** A szabad liceum megvalósítására újabb értekezletet hív össze a Csokonai-kör elnöksége f. hó 14-re, vasárnap délelőtti 9 órára a kollégium kis tanácstermébe. Ez értekezleten nemesak a Csokonai-kör által kiküldött bizottság tagjai vesznek részt, hanem a tanári kör, az orvos-gyógy-szerész egyesület és a Gönczy tanító egyesület küldöttei is. Ez alkalommal

terjeszti elő dr. Jászi Viktor a szabad liceum szervezetére és munkaprogramm-jára vonatkozó dolgozatát. Ugyanekkor megválasztják az értekezlet tagjai a szabad liceum intéző bizottságát, melynek feladata lesz ősszel a szabad liceumi kurzusokat megnyitni és vezetni.

* **Halálozások.** Legutóbb közölt ki-mutatásunk óta a következők haltak el városunkban. Kiss Józsefné ev. ref. 52 éves, Karsai András ev. ref. 2 napos, Nagy Erzsébet ev. ref. 4 hónapos, Nagy Gyula ev. ref. 18 napos, Doma Mária ev. ref. 2 éves, Lókodi Etelka 2 hónapos, Kandel Ilona izr. 1 hónapos, Acs Erzsébet 5 hónapos, Erdélyi János 70 éves, Holhos János g. kath. 44 éves, Kassai Gábor r. kath. 6 hónapos, Juhász Erzsébet ev. ref. 14 hónapos, Nagy Eszter ev. ref. 10 hónapos.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Rusznyák Mihály nagyerdei pincér megakart halni, — de kevés volt hozzá a bátorsága. E miatt aztán pálinka alakjában jó adag sziverősítőt szedett be. Ettől persze megjött a bátorsága s egy újabb félliter pálinkába zsíros szódát kevert s megakart inni. Rusznyák Mihály egyáltalán nem titkolta szándékát s így még idejekorán megakadályozta a nagyerdei rendőrszem a halni vágyó most felügyelet alatt van a rendőrség bünyügyi osztályánál, hol bánatosan fejezte ki abbéli nézetét, hogy: — Kár volt azt a félliter pálinkát elrontani.

* **Hamis pénz.** A helybeli csendőr szárnyparancsnokság több ízben tett már jelentést a kir. ügyészséghez, hogy a környéken hamis pénz van forgalomban. Valószínűleg jól szervezett, kitanult banda folytatja a pénzhamisítás bünyüzelmét, de mindezt nem sikerült még leleplezni őket. Az ügyészség kezéhez eddigelé sok szál futott már össze s valószínűleg napok kérdése, hogy kézrekerül a pénzhamisító banda. Legutóbb Cibere Bálintné nádudvari lakosnál találtak 1 darab hamis forintost, melynek eredetéről azonban nem tudott az asszony felvilágosítást adni. A nyomozás erősen folyik.

* **Érdekes lopás.** Hirt se adnánk a dolgról, mert csak arról van szó, hogy két cigány lány, Rostás Liza és Balog Mari lopott. De a lopások történetében bizonyos páratlanul áll ez az eset. Lop-tak már a világon mindent, eszimahuzót, rossz bakancsot, nemrég Pesten az ut-cakövezetét lopták el, de az mind kis-miska ehez. A két cigány lány ugyanis Mohácsi Gyuláné Varga-utca 44. szám alatti udvaráról 19 kis csirkét és egy kotlót lopott el, csak egy kosár nélkül. Mohácsi Gyuláné rögtön észrevette kárát s szaladt a legközelebbi rendőrhöz jelenteni. Az elősiető rendőr csakhamar utólrta a lányokat, de legnagyobb esu-dálatára, nem látta a lányoknál sem a kotlót sem a csirkét. Csak mikor az ud-varra visszavitte őket, a megmozgatásnál kerültek elő a szárnyasok az ezerréti szoknya ráncai közül. A bűvészi mutat-ványnak beillő lopásnál az a legérdeke-sebb, hogy a csirkék és a kotló hallga-tásuk által bünpartolók lettek. A rendőr-ség azonban csak a két cigány lányt zárta le.

* **Régi bün.** Angyal Bernát nádud-vari lakos kárára elkövetett nagymérvü rablás nyomozása közben régi büntettet derített ki a csendőrség. Még 1885-ben történt, hogy Demjén Sándortól több ezer forintot elraboltak. Akkor nem si-került a tettést kézrekeríteni s most de-

rült ki egész véletlenül, hogy Nagy Lajos nádudvari lakos követte volt el. Azóta elhalt már úgy a károsult, mint a tettes s csupán özvegyeik élnek. Az ügyészség átirata szerint büntetőjogilag különben is elévült a dolog, azonban Demjén Lajosné kártérítési pert indíthat Nagy Lajosné ellen, ki feltűnő módon, birtelen gazdagodott fel az utóbbi időben s éppen ez vezette nyomra a csendőrséget.

* **Szárnyrakelt szárnyasok.** Valóságos Istenáldása Debrecennek a nagyerdő. Virágillattal teljes, ozondu s a levegő s a sötét lombu tölgyfák enyhe árnyékot nyujtanak az égető napsugarak ellen. Pintér János többször büntetett csavargó is így gondolkozott, órák hosszat sétált a kanyargó utakon, hanem hogy, hogy nem, — egyszer csak letért a jó utról. Így esett, hogy az áldott szabadlevegő helyett, most a rendőrség börtönének dohos levegőjét szívja. Pintér ugyanis az üdítő séta után tyukhusra éhezett s Szatmári erdőörnek ellopta összes tyukjait. — A nagyerdei rendőr éppen tetten érte s természetes hogy lezárták a többször büntetett férfit.

* **Tolvaj cigányok.** Meg sem íránk már a cigányok napirenden lévő lopásait, csupán azért tesszük, hogy felhívjuk a közönséget az elővigyázatra. Legutóbb kóbor cigány asszonyok Szemere Bertalanné Arany János-utca 63. szám alatt lakó asszonytól lopták el aranyóráját, 3 arany gyűrűjét s több ezüst ékszerét.

x **Gyermek matróz ingek** és rövid harisnyák a legujabb kivitelben, férfi kötött harisnyák a legjobb minőségben, valamint a legszebb nyakkendők 1 koronától feljebb óriási választékban Fekete Jakab, uri divat fehérnemű és kalap üzletében. Utazó bőröndök és kézi táskák nagy raktára.

x **Az iskolai év** közelgő végével, egy 6 gimnáziumot végzett alkalmas fiatal embert *gyógyszerész-gyakornokul* felvesznek. Dr. Rothschnek V. Emil, Debrecen, Kossuth-utca.

x **Új szálloda Debrecenben.** Debrecen főterén, a Dréher söresarnok emeleti helyiségeit Márkus Jenő vendéglős modern szállodává alakította át. Az új szállodát a mely izléses berendezésével mindenkit meglep Központi szálloda címen május 31-ével adta át a forgalomnak. Márkus Jenő neve garancia arra, hogy az új szállodában a közönség olcsó szobákhoz, pontos és előzékeny kiszolgáláshoz jut.

Az **Arany Bika kávéházában** ma este *Magyari Testvérek zene-kara* játszik.

EGYLET.

Kerékpáros kirándulás. A polgári kerékpáros egyesület vasárnap délelőtt 11 órákor társas kirándulást rendez a konyári sóstóra. Gyülekezés az egyesület helyiségében, Dréher söresarnok. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

SZÍNHÁZ.

— **(A Nemzeti Színház Nagyváradon.** A nagyszalontai Arany-szobor javára két előadás lesz a nagyváradai színházban. Erre a két előadásra a Nemzeti Színház tagjai mennek le Budapestről. Tehát magyar városban magyar költő szobrának javára a magyar nemzet filléreiből épült egyetlen nemzeti műintézet játszik. És mit gondol az olvasó: mit játszanak? Természetesen magyar színművet? . . . Szó sincs róla! — A nagyváradai színügyi bizottság óra hosszat vitatkozott azon, hogy 3 idegen mű közül melyik 2 idegen művet válasszák? Magyar színdarab szóba sem került. Fel merjük állítani a tételt, hogy ilyesmi sehol a világon másutt meg nem történhetnék, csak Magyarországon. Hazafiatlanság? ócska szó; egyszerűen a nemzeti önérték és a nemzeti irodalom iránt való érzék teljes hiányára vall, hogy a Nemzeti Színház lemegy a vidékre s egy nagy magyar költő szobrának alapjára két idegen színművet ad elő.

— **A szintársulat nyári szünete.** A debreceni szintársulat hétfőn, e hónap 15-én befejezi működését. Nyiregyházán és a személyzet két hónapi szünidőre szétoszlik. Máramaros-Szigeten az előadásokat augusztus 16-án kezdik meg s szeptember 29-én fejezik be, szeptember 30-án a társulat visszatér Debrecenbe.

TÁVIRATOK.

Egy elmebeteg megtámadta a királyt.

Bécs, jun. 12. Ma délután 5 órákor, midőn Ő felsége hadsegédével Schönbrunn felé hajtattott, a Mariahilfer-strassen egy ember a kocsihoz ugrott, botját felemelte s a királyra akart sujtani. Az udvari kocsis ostorával elütötte a botot s a királynak legcsekélyebb baja sem történt. A merénylőt azonnal elfogták; kitünt, hogy elmebeteg.

Álhir a horvát bán megöléséről.

Zágráb, jun. 12. A Budapestben ma elterjedt az a hír, hogy horvát bán gyilkosságnak lett áldozata, teljesen alaptalan.

Micsinait elfogták.

Budapest, jun. 12. A postatolvajt Jász-Apátiban elfogták. Az elfogatásról táviratban értesítették a belügy- és pénzügyminiszttert és a főkapitányságot. A hírt hivatalosan is megerősítették.

Jász Apáti, jun. 12. Az elfogott ember konokul tagadta, hogy ő Micsinai. Az ismertető jelekből személyazonosságát kétségtelenül megállapították. Megmotozása alkalmával mellére erősített zacskóban megtalálták a pénzt. 95 ezer 606 korona 40 fillér volt nála; az ezüst pénzt a ládával együtt valahol elásta.

Jász Apáti, jun. 12. Micsinai a Tiszán akart átkelni, de a mozsaras vidék útját állta s Jász Apátiban rekedt. Az elfogatás bővebb részletei még ismeretlenek.

A tolvajt kellő fedezettel a mai nap folyamán a fővárosba szállítják.

Budapest, jun. 12. Micsinai postatolvajt ma reggel 9 órákor a jászapáti határban Szobori Antal, József és Miklós testvérek elfogták. A tolvajt rögtön a község házára vitték, hol dr. Cseh József főszolgabíró hallgatta ki. Micsinai mindent bevallott. A pénz 20 korona híján megvan, nagyobb része nála a kabát ujjában, 3200 koronát ezüstben pedig az isaszegi temetőben ástott el.

Öngyilkos postafőtiszt.

Arad, jun. 12. Óváry Frigyes postafőtiszt az ellene indított fegyelmi vizsgálat miatt főbe lőtte magát.

Az olasz kormány lemondása.

Róma, jun. 12. A kormány elhatározta lemondását.

Gabona tözsde.

Budapest, június 12. Buzakinálát mérsékelt vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 26,000 métermázsza került forgalomba tartott árakon. Egyébb gabonanemek változatlanok. dő: esős.

Buza októberre	7.52—53
" novemberre	0.00—00.
" decemberre	0.00—00.
Rozs októberre	6.51—52.
" októberre	0.00—00.
Zab októberre	5.44—45.
" novemberre	0.00—00.
Tengeri 1904. májusra	5.29—30
Tengeri júliusra	6.33—34
" aug.	6.37—39
Repce augusztusra	12.30—40

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A vármegye rágalmazási pöre.** Megirtuk már, hogy e hó 10-én új törvény a kir. törvényszék a vármegye jól ismert rágalmazási pörében, melyet a vármegye több főtisztviselője nevében Rásó Gyula alispán indított meg a kir. ügyészség útján hivatalból. A 10-iki tárgyalásról már hírt adtunk. Tegnap volt a végső befejezése. A kir. törvényszék ugyanis dr. Bálint Zsigmond kir. ügyész nagyszabású vádló beszéde után Bessenyei József volt balmazújvárosi s. jegyzőt 10 rendbeli rágalmazásban vétkesnek mondta ki s 14 napi fogházra s 10-szer 20—20 kor. azaz összesen 200 kor. pénzbüntetésre ítélte. Bessenyei az ítélet ellen fellebbezést jelentett be. A tanácsban dr. Széke István elnökölt. Szavazó bírák Bolváry Lajos és Tatay Ferenc kir. törv. bírák voltak. Jegyző Tamási István törv. jegyző. Ezzel e rég vajudó ügy egyelőre letűnt a napirendről.

§ **Esküdtszéki főtárgyalások.** A kir. törvényszéknél e hó 15-től július hó 1-ig esküdtszéki főtárgyalásra a következő büntető ügyek vannak kitzúve: június 15-én Balogh Imre ellen szándékos emberölés, június hónap 17-én (szerdán) K. Tóth Sándor ellen házastárson elkövetett szándékos emberölés büntetett; június hónap 19-én (pénteken) Bangó Márton ellen rablás elleni büntetett; június hó 22-én (hétfőn) Lám Gyula ellen rablás büntetett; június hónap 23-án (Kedden) Kiss Gábor ellen — halált okozott súlyos testi sértés büntetett; június hónap 25-én (csütörtökön) ifj. Csukás János s társa ellen halált okozott súlyos testi sértés büntetett miatt.

§ A cimborák. Dalmi Albert és Lévay Antal püspökladányi 16—18 éves legénykék a falujokban jó ismerősök sőt cimborák is. Mindezek dacára 1903 év februárjának egy szép napján mikor Lévayek otthon nem voltak, Dalmi át ment a Lévaiék portájára, ott előkerítette a ház ajtó kihuzható és elrejtett kilincsét s így a szobába jutott, honnan ellopta Lévai Antal cimborája 20 kor. készpénzét és bugyellárisát. Hanem rajta esipték s bár az összegből csak 96 fillért költött is el, a törvény elé került. Dalmi bűnbánó volt Lévay pedig nagylelkű s nem kívánta cimborája megbüntetését. A tñk. kir. törvényszék pedig az enyhítő körülmények közzé vette mindazt s azt hogy Dalmi még 16 éves legényke s így tettét betöréssel lopás helyét csupán lopásnak minősítette, számba véve azt is, hogy büntetlen előéletű. Így kapott Dalmi 96 fillér elköltéséért csupán 21 napi fogházat. Kardos Sámuel ügyvéd helyettese Ballai Béla ügyvéd jelölt azonban jólehet a büntetés enyhé, felebbezést jelentett be.

Regénycsarnok.

A tejtestvér.

Első rész.

(Folytatás.)

3.

E majd sötétzöld. majd arany-színben diszló, hullámzó tereken itt-ott fel-felcsillant a nap ragyogó verőfényben egy-egy kanyargó patak vagy ezüst tükörű tó.

A távolban imitt-amott egyszerű falusi templomok tornyai emelkedtek az ég felé. A párás sziklaszorosok és a megmegrezdülő erdők fölött mint valami gyönyörű azurkupola terjedt el a kék égbolt, a melyen gyönyörű alaku felhők száguldottak, ragyogó fényt és komor borulatot hintve árnyváltozataikkal.

Ez a vidék messze esett minden mivelődéstől, de épen ez a magány kitűnően összeillett Villemier doktor kissé pesszimista árnyalatu nézeteivel és függetlenségi elveivel. Ezek a korlátlan terjedelmű térségeken teljesen szabadnak és a társadalmi tekintetektől mentek érezte magát és az első perctől fogva feltette magában, hogy teljesen a saját kénye kedve szerint fog élni és mit sem törődik azzal, hogy mit szól hozzá a világ. Nem titkolta el megtérést nem ismerő republikánus, szabadszelleme meggyőződését, a miért a környékbeli papság valamint a vidék notabilitásai eleinte rossz szemmel néztek rá, Miután a hatóság sem szivesen látta őt és a nagybirtokosok huzództak tőle, eleinte nagyra nehezen tudott boldogulni.

A vidék nagyon szegény volt és azok a betegek, kiket gyógykezelt, csak ritka esetben fizették meg neki fáradozását. De ő ezzel mit se látott törődni. nagyobb buzgóságot fejtett ki, minél szegényebb embereket gyógykezelt. Sőt akárhányszor megesett vele az is, hogy teljesen vagyontalan betegek vánkosa alá egy-egy frankot eszutatott. Nemesak könyörületes és odaadó orvos, hanem alapos lélekösmerő is volt, csalhatatlan a diagnózisában. Tapasztalatokban igen gazdag, kifogyhatlan türelmű és rendkívüli kezűgyességű orvos volt, úgy hogy szerencsés eredményű gyógykezelései híre lassanként bejárta az egész vidéket és legyőzte a szomszédos polgárság és nemesség elítélteit és ellenszenvét. Ezóta nemesak a szegények, de a gaz-

dagok sem haboztak többé, hogy hozzá folyamodjanak.

„Villemier doktor morgó medve és tulzó utópista“ úgy mondták, „de érti a mesterségét és nem rossz ember“. Tíz esztendei ott tartózkodása után másoktól elütő magatartása és szabadelvű nézetei ellenére is, mégis ő gyógykezelt az egész környéket és kivivta magának a legtartózkodóbb elemek barátságát is, vagy legalább az őt megillető tiszteletet.

(folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Igen alkalmas utazásoknál.

Rövid használat után nélkülözhetetlen

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva

Bizonyítvány kelt Bécsben

1887. július hó,

nélkülözhetetlen

FOGTISZTÍTÓ-SZER

A fogak tisztántartásához csupán szájrizek nem elégségesek. A foghúson mindig újólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturált államokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Kitűnő minőségű

pirszén (kokszt)

fűtésre és mőhelyek számára, továbbá

kátvány

épületfák, zszindely és deszkatetők,

szőlőkarók bevonására

olesó áron kapható

Debreczen sz. kir. város

légzésesgyárában.

Magy. kir. államvasutak.

77964/903. szhoz.

Pályázati hirdetemény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1904 évben esetleg 3 éven át szükséges aczél, és vasnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi július hó 10-ének déli 12-óráig be-terjesztendők, a bánatpénz pedig f. évi július hó 9-én déli 12 óráig be-küldendő.

A pályázatra vonatkozó részle-tezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek, a magy. kir. államvasu-

tak anyag és leltárbeszerzési szak-osztályánál (Budapest, Andrassy ut 73) megtekinthetők.

Budapest, 1903. június hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Ügyes képviselők

egy az építészet szakmában korszakot alkotó találmány (az idő viszontagságai-nak ellentálló homlokzatfesték) előru-sítására, építészek, építőmesterek, szoba-festők stb részére, magasjutalék mellett kerestetnek. — Ajánlatok megfelelő re-ferenciákkal EICHNER ÁRPAD, VII. Dam-janich utca 28—A Budapest, címzendők.

Magyar kir. államvasutak üzletvezetősége
Aradon. 13103. szám. I.

Pályázati hirdetemény.

(Talpfák szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének 1904. évi január ha-vától ugyanazon évi április hó végeig szállítandó 17000 darab 1.5 m. hosz-szu 0.18 alsó, 0.13 felső szélességgel és 0.13 m. vastagsággal bíró lehetőleg szá-raz III. rangu tölgy talpfára van szük-sége, a melyek szállítására nézve ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szállításra vonatkozó részletes fel-tételeket magában foglaló pályázati felté-telek, valamint az általános és különleges szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt vala-mennyi — államvasuti üzletvezetőségnél megtekinthetők, illetve a szóban levő pá-lyázati feltételek az alulirt üzletvezető-ségnél ingyen kaphatók, míg az általá-nos és különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés ellenében a ma-gyar királyi államvasutak nyomtatvány-tárától (Budapest, Andrassy ut 73—75 sz. a.) 50, illetve 30 fillérnyi áron sze-rezhetők meg.

Az ajánlatok fölötti határozathozatali illetve a szállítás oda itélése az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt vár-ható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

A szállítás a m. kir. államvasutak-nál érvényben levő s anyagok szállítá-sára vonatkozó 122291—96 sz. általános. valamint a talpfák szállítására vonatkozó 171808—97 számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulirtott üzletvezető-ség anyag és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a m. kir. államvasutak igazga-tóságánál és minden üzletvezetőségnél, naponként a hivatalos órák alatt meg-tekinthetők.

Az ivenkint 1 korona okmánybé-lyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal:

„Ajánlat épületfák szállítása iránt 13103-903. számhoz“ 1903. évi július hó 10-ikének déli 12 órájáig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyujtan-dók, vagy posta útján beküldendők. Bá-natpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5 százalék készpénz-ben, vagy állami letétekre alkalmas ér-tékpapirokban 1903. évi július hó 9-iki déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál leteendő esetleg posta útján oda beküldendő.

Aradon, 1903 június havában.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

A közeledő fürdőidény alkalmával

leszállított áron

ajánljuk

kézi táska, uti láda, kosár s
mindennemű utazási cikkein
ket. Valódi angol nyergek és
lovagló szerek, china ezüst
árak, alkalmi ajándékok, pénz
és szivartárcák,

műparáru és férfi divat cikkekkel álló nagy raktárunkat ajánljuk a n. é. közönség b. pártfogásába.

Kiváló tisztelettel

Szent-Királyi Tivadar utcai
Borsos és Latzkó.

Debrecen, Városház alatt.

Magyar királyi államvasutak-üzletvezetősége
Debreczenben.

13721. szám.

II. 1903.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak debrecen-m. szigeti vonala és a debrecen-vamos-pécsi törvényhatósági ut között, a debreceni államvasuti műhelylyel szemben két typos szerint nyolcz, esetleg kilencz vagy tíz munkáslakóház lesz építendő, egyenkint 8-8 munkáslakással, a hozzátartozó melléképületekkel, kerítésekkel és csatornákkal.

Ezen építési munkák foganatosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbb **1903. évi június hó 3-án déli 12 óráig** a magy. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni. Az épületek tervei, a szerződési tervezet és a feltételek folyó év június 16-ától kezdve a magyar kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztályában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költség-számítások 3 kor. lefizetése mellett megszerezhetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el.

„Ajánlat a Debreczenben emelendő munkáslakóházak építésére.”

Bánatpénz fejében legkésőbbben folyó év július hó 2-án délelőtti 11 óráig 10,000 azaz Tízezer korona teendő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladható értékben fogadtatnak el. — Az üzletvezetőség fentartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.

Debrecen, 1903. június hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik)

||| Kiadó üzlethelyiség. |||

Piacz-utca 65. sz.
alatt egy üzlethe-
lyiség berendezés-
sel együtt azonnal
kiadó.

Értekezhetni lehet

Dospoly János utóda cégnél.

7153. szám.
1903.

Árverési pót-hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó földeknek haszonbérbeadása végett 4963/1903 tanácsi szám alatt kibocsátott árverési hirdetmény kiegészítéséül közhírré tétetik, hogy az 1903 évi július hó 22-ik napjának délelőtti 9 órája a város székházának kis tanács termébe kitűzött árverésen a Kövesdi János által árva gyermekek felruházására tett alapítványhoz tartozó elepi tanyaföld szomszédságában levő egy nyilasvárosi tanyaföldnek 1903 évi, október 1 napjával kezdődő három évi haszonbérbe adatása is eszközöltetni fog.

Debrecen 1903. évi június hó 8-án.

A városi tanács.

Becses figyelmükben ajánlom a **kert tulajdonosoknak és virág kedvelőknek**

miután most kiültetési ideje van a dusan berendezett virág telepemet, a hol mindentféle virágzó és szőnyeg növények szépek és erőteljesek nagy mennyiségben olesó árban kaphatók, mind a mellett, hogy rosz telünk volt.

Szállítást megkezdttem és megrendeléseket azonnal teljesítem, kiváló tisztelettel . . .

Paczelt János.

737 v. k. szám.
1903

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságuk V. 811|2| 1903. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Lám Sándor részére Farkas Gyula debreceni lakostól 60 kor. tőke, ennek 1902. év ápril hó 10. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 57 kor. 92 fill. perkölttség erejéig 1903. évi ápril hó 25-én bíróilag felülfoglalt és 5443 kor. becsült lovak, kertészeti felszerelések, butorok, és egyéb ingóságok **1903. évi június hó 20-án délután 3 órakor** kezdetét veendő és Ujföldön, és Piacz-utca 26 sz. alatt, megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1903. évi május hó 21.

Oláh Géza

birói kiküldött.

— Zöldben tartandó ünnepélyekre! —
Szines lampionok nagy választékban.

Tánemulatságokra **Confetti és Serpentin.**

Fürdőhelyek és éttermek részére **dupla Hectograph lapok drb.**

60 fillér, Hectograph guta üvegje 60 fillér. — Kapható

Mihály Sámuel papirnagykereskedésében
Főter 30. szám.

Irodai különlegességek és felszerelések raktára.

Kiadó bolt és lakás.

A csapó-utcai 5-ik számú háznál

2 bolt és 1 négy szobából álló lakás, hozzátartozóival

1903. augusztus 1-től KIADÓ.

Értekezhetni az **Alföldi Takarékpénztár** háztulajdonosnál.